

Til: Universitetsstyret
Fra: Universitetsdirektøren

Sakstype: Diskusjonssak
Møtesaksnr: D-sak 5/22
Møtenr: 6/2022
Møtedato: 18. oktober 2022
Notatdato: 10. oktober 2022
Arkivsaksnr: 2022/9223
Saksansvarlig: Ellen Johanne Caesar
Saksbehandler: Marianne Løken

Orientering om langtidsplan for forskning og høyere utdanning og Forslag til statsbudsjett 2023 – Konsekvenser for UiO

Bakgrunn

Regjeringen la torsdag 6. oktober 2022 frem stortingsmelding om Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032 og proposisjon med forslag til statsbudsjett for 2023.

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning

I Langtidsplanen signaliserer regjeringen at det fortsatt skal være et høyt nivå på investeringene i forskning og i utdanning. Imidlertid påpekes det at et mindre økonomisk handlingsrom gjør at man i stor grad må finne rom for satsingene innenfor gjeldene budsjetttrammer. Regjeringen varsler blant annet en stortingsmelding om forskningssystemet, herunder en gjennomgang av Forskningsrådet, samt en nærmere vurdering av Hatlen-utvalgets forslag om utviklingen av finansieringssystemet for universiteter og høyskoler.

Om forslaget til statsbudsjett

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 innebærer en bevilgning for Universitetet i Oslo (UiO) på 6,116 mrd. kroner. Dette er en nominell økning på 66,8 mill. kroner mill. kroner (1,1%). I statsbudsjettet er det lagt inn en lønns- og priskompensasjon på 3%. Dette innebærer en realnedgang på 1,9% for UiO i 2023.

Lønns- og priskompensasjonen ligger 1% under SSBs siste prognoser for 2023. SSBs forventede lønns- og prisstigning er dermed ca. 60,5 mill. kroner høyere enn det som kompenseres i statsbudsjettet.

Hovedpunkter:

- Det er foreslått reduksjoner i bevilgningen på til sammen 136 mill. kroner. De konkrete reduksjonene er spesifisert i vedlagte fremleggsnotat.

- Studieplasser
 - Det er foreslått 20 nye studieplasser i nukleære fag.
 - Antall studieplasser knyttet til krigen i Ukraina foreslås halvert i 2023 (50 plasser).
 - Tildelingen til studieplassene fra RNB 2020 (307 plasser) fases ut, kullene som er tatt opp i 2020-2022 får fullføre sine studieløp. De tildelte 20 studieplasser i medisin opprettholdes.
- Resultatbaserte inntekter:
 - UiO får en reduksjon i resultatbaserte inntekter på 69 mill. kroner.
 - Reduksjonen fordeler seg med henholdsvis 55,9 mill. kroner for indikatorer med åpen ramme og med 13,2 mill. kroner for indikatorer med lukket ramme.
- Bygg
 - Videreføring av livsvitenskapsbygget ved UiO ligger inne med 1,4 mrd. kroner. Det foreslås 50 mill. kroner til utstyr og inventar. Dette er i samsvar med gjeldende plan. Kostnadsrammen er fastsatt til 11,974 mrd. kroner.
 - Videreføring av Vikingtidmuseet ligger inne med 500 mill. kroner og med 25 mill. kroner til utstyr og inventar. Dette er i samsvar med gjeldende plan.

Interne konsekvenser for intern fordeling 2023

Vi har i den interne fordelingen for 2023 som universitetsstyret behandlet 21. juni 2022, lagt til grunn følgende:

- En nedgang i resultatbaserte inntekter på 69 mill. kroner
- En forventet lønns- og priskompensasjon på 3,4%. Dette er 24,2 mill. kroner over kompensasjonen i statsbudsjettet.
- Et rammekutt på 0,5% - 30,2 mill. krone - dette er ca. 3,6 mill. kroner lavere enn rammekutt nye satsinger.

Forhold som det ikke er tatt høyde for i intern fordeling:

- En videreføring av studieplassene tildelt i RNB 2020 uten nytt opptak høsten 2023.
 - Forslaget innebærer at det er kun 20 studieplasser på medisin som kan ta opp nye kull høsten 2023 og videre.
 - For de øvrige studieplassene finansieres gjennomføring av hele studieløpet for de tre kullene som allerede er i gang (med opptak 2020, 2021 og 2022).
- 28,7 mill. kroner i reduksjon som følge av endrede reisevaner
- 12,8 mill. kroner i reduksjon som følge av at universitetene skal kreve minst kostnadsdekkende studieavgift fra studenter utenfor EØS/Sveits

Av rammereduksjonen på 136 mill. kroner, er således 66,5 mill. kroner hensyntatt i intern fordeling.

Andre forhold som vil påvirke økonomien i 2023

Utviklingen i energipriser tilsier svært høye energikostnader både i 2022 og 2023. Foreløpige prognoser for 2022 vil medføre et merforbruk på 190 mill. kroner sammenlignet med budsjetterte kostnader. For 2023 er

UNIVERSITETET I OSLO

prognosene noe mer usikre, foreløpige tall kan tyde på et merforbruk i størrelse mellom 142 mill. kroner og 406 mill. kroner.

Det finnes ikke sentrale avsetninger som kan håndtere økte kutt og økte energikostnader i 2023.

Hvordan det samlede økonomisk bilde skal håndteres vil vi komme nærmere tilbake til styret med i møtet 6. desember 2022.

Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Ellen Johanne Caesar
avdelingsdirektør økonomi- og virksomhetsstyring

Vedlegg:

Fremleggsnotat om langtidsplan for forskning og høyere utdanning og forslag til statsbudsjett 2023

Fremleggsnotat

Møtesaksnr: D-sak 5/22
Møtedato: 18.10.2022
Notatdato: 7.10.2022
Arkivsaksnr: 2022/9223

Fra: Universitetsdirektøren
Til: Universitetsstyret

Saksbehandler: M. Løken

Orientering om langtidsplan for forskning og høyere utdanning og forslag til statsbudsjett 2023

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning ble lansert i dag. Meld. St. 5 (2022–2023) – regjeringen.no <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-5-20222023/id2931400>.

En oppsummering av hovedpunktene presenteres i punkt 1 under.

Vi viser også til fremlagt statsbudsjett i dag, Statsbudsjettet 2023: Dokumenter og pressemeldinger - regjeringen.no <https://www.regjeringen.no/no/statsbudsjett/2023/statsbudsjettet-2023-dokumenter-og-pressemeldinger/id2928119/?expand=kd>

Ledelsen ved UiO har kommentert noen forhold kort i dag i denne saken (no/eng): <https://www.uio.no/om/aktuelt/aktuelle-saker/2022/statsbudsjettet-2023>

1. LANGTIDSPLAN FOR FORSKNING OG HØYERE UTDANNING

Regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning har et tiårig perspektiv, med konkretisering av mål og prioriteringer for den kommende fireårsperioden.

Regjeringen mener man fortsatt skal ha et høyt nivå på investeringene i forskning og høyere utdanning i Norge. På flere områder er det også behov for forsterket innsats. Et mindre økonomisk handlingsrom i årene som kommer, gjør at man i stor grad må finne rom for disse satsingene innenfor gjeldende budsjetttrammer. I denne situasjonen mener regjeringen det er enda viktigere enn før at vi får mest mulig – og best mulig – forskning og høyere utdanning ut av de investeringene samfunnet gjør. Denne langtidsplanen legger derfor mer vekt på virkemåten til kunnskapssystemet enn de tidligere planene.

Det har i lang tid vært et politisk mål at investeringene i FoU skal utgjøre tre prosent av brutto nasjonalprodukt, og at det offentlige skal dekke en prosent av dette, mens næringslivet skal dekke to prosent. Disse målene ligger fast.

I dag satser norsk næringsliv mindre på FoU enn næringslivet i mange andre land. Regjeringen varsler derfor en strategi om hvordan næringslivets FoU-investeringer kan økes fram til 2030.

De tre målene i langtidsplanen:

Regjeringen peker ut tre overordnede mål og seks tematiske prioriteringer for norsk forskning og utdanning i perioden 2023–32:

Overordnede mål:

- Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne
- Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft
- Høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning og høyere utdanning

Regjeringen har tatt inn bærekraft som eget mål, samt omformulert målet som går direkte på hele sektoren, slik at ambisjonene om høy kvalitet og tilgjengelighet gjelder hele sektoren.

Tematiske prioriteringer:

De tre målene er spesifisert i seks tematiske prioriteringer:

- Hav og kyst
- Helse
- Klima, miljø og energi
- Muliggjørende og industrielle teknologier
- Samfunnsikkerhet og beredskap
- Tillit og fellesskap

To av prioriteringene – «Klima, miljø og energi» og «Muliggjørende og industrielle teknologier» – er videreført fra de tidligere planene. «Hav» er blitt til «Hav og kyst». «Samfunnsikkerhet og samhörighet i en globalisert verden» er erstattet med «Samfunnsikkerhet og beredskap». «Helse» er kommet inn som egen tematisk prioritering. I tillegg vil et nytt prioritert tema være «Tillit og fellesskap». Det erstatter «Fornyelse i offentlig sektor og bedre offentlige tjenester», som vil bli et av elementene under tillit og fellesskap.

Omtale av kunnskapssystemet:

Langtidsplanen inneholder en egen del to om kunnskapssystemet der regjeringen omtaler behovet for og planene om ny politikk for forskning og høyere utdanning, blant annet for å sikre bedre ressursutnyttelse. Her ligger omtalt tiltak for et mer velfungerende FoU-system, en dimensjonering av høyere utdanning som i større grad er innrettet mot samfunnets behov, bedre virkemidler for å ta kunnskapen i bruk (herunder målrettede samfunnsoppdrag), samt gode og ressurseffektive løsninger for datainfrastruktur og bygg.

Regjeringen varsler at den i langtidsperioden blant annet vil:

- legge frem en melding for Stortinget om arbeidslivets kompetansebehov på kort og lang sikt
- legge frem en melding for Stortinget om profesjonsutdanningene
- vurdere endringer i opptakssystemet til høyere utdanning
- legge frem en stortingsmelding om forskningssystemet i løpet av inneværende stortingsperiode, basert blant annet på en gjennomgang av Forskningsrådet. Meldingen skal se de forskningsutførende sektorene i sammenheng med hverandre og med Forskningsrådets funksjoner.
- foreta en gjennomgang av Forskningsrådet og dets roller og funksjoner i det norske forskningssystemet
- komme tilbake med en nærmere vurdering av Hatlen-utvalgets forslag om utviklingen av finansieringssystemet for statlige universiteter og høyskole.
- følge opp arbeidet med rekruttering og karriere for å legge til rette for en helhetlig karrieropolitikk ved universitetene og høyskolene, herunder arbeide for å få ned midlertidigheten gjennom ny lov om universiteter og høyskoler og i styringsdialogen med sektoren

- vurdere Kierulf-utvalgets lovforslag i forbindelse med regjeringens forslag til en ny universitets- og høyskolelov

Nasjonale samfunnsoppdrag:

I denne langtidsplanen lanserer regjeringen også et nytt virkemiddel i det norske forskningssystemet for å bidra til en mer praktisk anvendelse av forskningsbasert kunnskap: målrettede samfunnsoppdrag. Målrettede samfunnsoppdrag er nyskapende og ambisiøse prosjekter der forskning kobles sammen med andre virkemidler for å løse konkrete problemer innen en gitt tidsfrist. Regjeringen lanserer følgende samfunnsoppdrag:

- Bærekraftig før
- Inkludere flere barn og unge i utdanning, arbeid og samfunnsliv

2. FORSLAG TIL STATSBUDEJETTET 2022 FOR UiO

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 innebærer en bevilgning for Universitetet i Oslo (UiO) på 6,116 mrd. kroner. Dette er en økning på 66,8 mill. kroner (1,1%). I statsbudsjettet er det lagt inn en lønns- og priskompensasjon på 3%. Dette innebærer en realnedgang for UiO i 2023.

Det er lagt inn en reduksjon på 33,8 mill. kroner for å frigjøre midler til nye satsinger og omprioriteringer innenfor sektoren. Videre er det en reduksjon som følge av endrede reisevaner på 28,7 mill. kroner. Det er foreslått en reduksjon på 12,8 mill. kroner som følge av at universitetene skal kreve minst kostnadsdekkende studieavgift fra studenter utenfor EØS/Sveits. Det er foretatt en korreksjon for beregninger i forbindelse med ny premiemodell for pensjon, dette innebærer en bevilgning på 5,5 mill. kroner.

Det er foreslått 20 nye studieplasser i nukleære fag, dette beløper seg til 984.000 kroner (kategori D). UiO får ingen nye rekrutteringsstillinger i 2023.

Antall studieplasser knyttet til krigen i Ukraina foreslås halvert i 2023 (50 plasser). Når det gjelder tildelingen til studieplassene fra RNB 2020 (307 plasser), så får kullene som ble tatt opp i 2020-2022 gå ferdig sine studieløp. Det ligger ikke inne midler til opptak av nye kull i 2023. De tildelte 20 studieplasser i medisin opprettholdes. Samlet beløper tildelingen til de omtalte studieplassene seg til 23,2 mill. kroner.

UiO får en reduksjon i resultatbaserte inntekter på 69 mill. kroner. Reduksjonen fordeler seg med henholdsvis 55,9 mill. kroner for indikatorer med åpen ramme og med 13,2 mill. kroner for indikatorer med lukket ramme. For spesifisering av endringer i resultatinsentiver for utdanning og forskning viser vi til tabellen på side 6 - Spesifisering av budsjettendringer for Universitetet i Oslo for 2023.

Andre forhold i forslag til statsbudsjett som berører UiO

Bygg

Videreføring av livsvitenskapsbygget ved UiO ligger inne med 1,4 mrd. kroner. Det foreslås 50 mill. kroner til utstyr og inventar. Dette er i samsvar med gjeldende plan. Kostnadsrammen er fastsatt til 11,974 mrd. kroner.

Videreføring av Vikingtidmuseet ligger inne med 500 mill. kroner og med 25 mill. kroner til utstyr og inventar. Dette er i samsvar med gjeldende plan.

EU

I budsjettet settes det av 500 mill. kroner for å støtte opp om instituttene sin deltagelse i Horisont Europa.

FoU i statsbudsjettet

Kunnskapsdepartementet opplyser under overskriften «5 Forskning og utvikling i statsbudsjettet» (Prop. 1 S, side 229) at de samlede bevilgningene til forskning og utvikling i 2023 beløper seg til 43,6 mrd. kroner i 2023. Det er en økning på noe over 1 mrd. kroner fra 2022, men innebærer en realnedgang på 1,1 %.

Denne bevilgningen til FoU innebærer at offentlig finansiert forskning i 2023 vil utgjøre 0,77 % av anslått bruttonasjonalprodukt (BNP). Det er på nivå med tallene fra 2022, men innebærer en klar nedgang fra 2020 da tilsvarende tall var 1,15 %.

Forskningsrådet

Forslaget til statsbudsjett når det gjelder Forskningsrådet innebærer bevilgninger fra de største bidragsyterne på til sammen 10,1 mrd. kroner. Bevilgningen i 2022 var på 10,2 mrd. kroner. 44 % av bevilgningen kommer fra Kunnskapsdepartementet, som øker sin bevilgning med omtrent 125 mill. kroner fra 2022 til 2023.

Det skjer ingen tildeling til FRIPRO i 2023, men man tar sikte på en søknadsrunde i 2023 og utbetalinger fra tidlig i 2024.

Oppryddingen i den økonomiske situasjonen vil ta noe tid, og Forskningsrådet får både tid og fleksibilitet – gjennom videreføring av siden fullmakter – til å foreta oppryddingen. Ny budsjettmodell for Forskningsrådet skal legges fram i statsbudsjettet for 2024.

Helse- og omsorgsdepartementet

Så vidt vi har kunnet bringe på det rene, videreføres tilskuddet til spesialistutdanningen i odontologi på samme nivå som i 2022. Det varsles heller ikke spesielle tiltak som vil påvirke vår samhandling med universitetssykehusene i nevneverdig grad.

Studentrelatert

For å få opp tempoet på bygging av studentboliger, vil regjeringen øke rammen for hvor mye en hybel kan koste å bygge. I tillegg foreslår regjeringen å bruke 85 millioner kroner ekstra på å justere studiestøtten.

Spesifisering av budsjettendringer for Universitetet i Oslo for 2023 (i 1000-kroner)

Saldert bevilgning 2022	6 049 116
Lønns- og priskompensasjon	181 473
Inndekning satsinger	-33 820
Endrede reisevaner	-28 654
20 nye studieplasser til nuklelære fag	984
Endringer i resultatinsentiver:	
Studiepoeng	-20 462
Utteksling	1 300
Kandidater	-6 654
Doktorgrader	-30 038
Publisering	-3 811
EU	-9 908
NFR	-3 637
BOA	4 159
Premiemodell pensjon	5 490
Studentavgift utenom EØS	-12 799
Opptrapping av tidligere tildelte studieplasser	23 187
Forslag bevilgning 2023	6 115 926

Konsekvenser i forhold til UiOs interne fordeling for 2023

Forslaget til statsbudsjett for 2023 innebærer noen endringer i forhold til forutsetningene som ble lagt til grunn i styrets behandling av UiOs interne fordeling for 2023. Det er verdt å merke seg følgende:

